

Sygn. akt VII Ua 37/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 października 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Graczyk

Sędziowie: SO Monika Roslan-Karasińska

SO Dorota Michalska (spr.)

Protokolant: Mariusz Żelazek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 września 2019 r. w Warszawie

sprawy z wniosku S. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziałowi w W.

jednorazowe odszkodowanie

na skutek apelacji wniesionej przez organ rentowy

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2019 roku sygn. akt VI U 430/16

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie

SSO Monika Roslan-Karasińska SSO Marcin Graczyk SSO Dorota Michalska

UZASADNIENIE

W dniu 23 stycznia 2019 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wydał wyrok w sprawie z odwołania S. L. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 24 lutego 2016 r. znak: (...) o jednorazowe odszkodowanie sygn. akt VI U 430/16 na podstawie którego zmienił zaskarżoną decyzję

w ten sposób, że przyznał odwołującemu się prawo do jednorazowego odszkodowania

w wysokości 55% stałego uszczerbku na zdrowiu będącego następstwem wypadku

przy pracy, jakiemu uległ odwołujący w dniu 19 stycznia 2010 r.

Sąd Rejonowy ustalił, następujący stan faktyczny:

Odwołujący S. L. był pracownikiem zatrudnionym na stanowisku stażysty (nowy pracownik, który zgodnie z planami rozwojowymi (...) przygotowywany jest

do podjęcia pracy na stanowiskach produkcyjnych) w Departamencie Zarządzania Majątkiem w firmie (...) S.A. na podstawie umowy o pracę od 1 października 2009 r.

W dniu 18 stycznia 2010 r. odwołujący rozpoczął pracę jako członek załogi zmiany D. Zmianą kierował Dyżurny Inżynier Ruchu Z. S.. W obszarze kolektorowym mistrzem zmiany był G. B.. Starszym maszynistą urządzeń ciepłowniczych

na kotłowni był pan M. N., który niezależnie od wykonywanej pracy, opiekował się stażystą panem A. K.. Maszynistą obsługującym urządzenia

na maszynowni był R. S.. Pod jego opieką był stażysta zatrudniony odwołujący.

W godzinach nocnych z 18 na 19 stycznia 2010 r. operator kotła nr 7 zaobserwował niestabilną pracę kotła. Podjęte doraźnie czynności regulacyjne chwilowo unormowały pracę kotła. O godzinie 00.19 nastąpił gwałtowny wzrost obciążenia silnika młyna (...), następnie duże wahanie ciśnienia w komorze paleniskowej i wskutek zadziałania zabezpieczenia od wzrostu ciśnienia w komorze paleniskowej nastąpiło automatyczne wyłączenie kotła. Kocioł został rozpalony ponownie po wentylacji komory o godz. 00.25.

dn. 19 stycznia 2010 r. Młyn (...) został przygotowany do kontroli wewnętrznej - zgodnie z instrukcją, zaślepiono pyłoprzewody poprzez zamknięcie i zabezpieczenie kłapek

na pyłoprzewodach, zamknięto kłapę gorącego powietrza. Młyn studzono naturalnym przepływem powietrza - tuż przed kontrolą młyna temperatura mierzona w separatorze wskazywała wg zarejestrowanego przebiegu (...). Zgodnie z zakresem obowiązków

do otwarcia wrót młyna przystąpił M. N. ze stażystą A. K.

ok. godz. 0.30. Wobec trudności z otwarciem wezwali do pomocy R. S., posiadającego odpowiednia kwalifikacje, wraz ze stażystą S. L..

Wrota młyna zostały otwarte ok. godziny 1.00. Pan M. N. dokonał kontroli wnętrza młyna. Nie stwierdził niczego, co mogło blokować wirnik (obrócił kołem bijakowym), więc podjęto próbę zamknięcia wrót. Ponieważ pracownicy nie mogli ich domknąć, otwarli wrota młyna ponownie z zamiarem dokładniejszego sprawdzenia. Oględziny wykonywał M. N., wraz z R. S..

Poprzez technologiczny otwór nad kołem bijakowym oglądali wnętrze separatora.

Dostrzegli przylegający do ściany separatora węgiel, przystąpili do jego strząsania, używając do tego celu metalowej rurki o średnicy ok. 25 mm i długości ok. 2m. Za ich plecami znajdował się A. K. i S. L., który stał oparty o wrota młyna. Wg relacji uczestników wypadku, z otworu powrotu z separatora spadła bryła zbitego pyłu węglowego (lub zbitka zanieczyszczeń), po czym nastąpiło pierwsze, prawdopodobne samozapalenie się. Nie było widać ognia, natomiast samozapalenie się pyłu, spowodowało wzbicie w powietrze chmury pyłu, znajdującego się na posadzce, urządzeniach i instalacjach w pobliżu młyna. Następnie, w bardzo krótkim czasie doszło do ponownego gwałtownego samozapalenia się pyłu połączonego z płomieniem. To zapalenie, trwające kilka sekund spowodowało obrażenia wszystkich pracowników. W większym stopniu stojących dalej

od młyna (w odległości ok. 2-3 m) obu stażystów A. K. i odwołującego. Bezpośrednio po zdarzeniu odwołujący udał się do pomieszczenia Dyżurnego Inżyniera Ruchu, gdzie została mu udzielona pierwsza pomoc. Pozostali poszkodowani dotarli

do pomieszczenia Dyżurnego Inżyniera Ruchu w następnej kolejności. Wszystkim udzielono pierwszej do czego zastosowanie schładzanie wodą poparzonych miejsc i opatrunki żelowe przeciw poparzeniom. Dyżurny Inżynier Ruchu wezwał karetki którymi poszkodowani zostali odwiezieni do szpitali. Odwołujący trafił do szpitala przy ul. (...) w W..

Był hospitalizowany.

Zapłon pyłu węglowego nastąpił po strąceniu węgla przylegającego ścianki separatora kotła. Czynności wykonywane przez odwołującego i innych poszkodowanych były czynnościami wykonywanymi wielokrotnie, wynikającymi z eksploatacji urządzenia – kotła. Odwołujący w chwili zdarzenia posiadał aktualne badania lekarskie, został przeszkolony

w dziennie BHP, odbył instruktaż stanowiskowy, posiadał świadectwo kwalifikacyjne

o numerze (...) z terminie ważności 6 stycznia 2015 r. W toku postępowania powypadkowego nie ustalono bezpośredniej przyczyny wypadku, ustalono,

że prawdopodobnie nastąpił samozapłon pyłu węglowego od żaru w bryle pyłu węglowego przylegającej do ściany separatora. Odwołujący w wyniku wypadku doznał oparzeń II i III stopnia: twarzy, dłoni, przedramion i podudzi. Zdarzenie zostało uznane przez zespół powypadkowy za wypadek przy pracy.

Decyzją z 17 lutego 2011 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. przyznał odwołującemu jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego uszczerbku na zdrowiu spowodowanego wypadkiem przy pracy w wysokości 13%. Organ rentowy decyzję wydał na podstawie orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS z 21 stycznia 2011 r. Orzeczenie dotyczyło fizycznych następstw wypadku (pkt: 19a, 43b i 132).

Odwołujący pismem z 28 października 2015 r. wystąpił do organu rentowego o wypłatę jednorazowego odszkodowania w wyniku pogorszenia stanu zdrowia. W konsekwencji przeprowadzonego postępowania została wydana zaskarżona decyzja. Kolejny wniosek odwołujący złożył pismem z 29 września 2016 r. Orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS z 23 sierpnia 2016 r. ustalono 23% uszczerbek na zdrowiu. W orzeczeniu uwzględniono 10% stały uszczerbek na zdrowiu z tytułu utrwalonej nerwicy związanej z urazem czaszkowo-mózgowym (pkt 10a). Decyzją z 31 sierpnia 2016 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił odwołującemu prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu pogorszenia stanu zdrowia będącego następstwem wypadku przy pracy z 19 stycznia 2016 r.

Odwołujący był leczony w Poradni Zdrowia Psychicznego przy ul. (...) w W.. W trakcie leczenia zgłaszał lęk, niepokój, urojenia ksobne, omamy słuchowe i węchowe, przejawiał aktywność urojeniową. Zgłaszał, że nie jest w stanie pracować w warunkach w których wydarzył się wypadek. Ponadto w trakcie leczenia koncentrował się na przeżycia urojeniowych. Jest leczony lekami przeciwpsychotycznymi. Okresowe odstawienia leków nie przynosiło oczekiwanego rezultatu i następował powrót objawów. Wymaga długoterminowego leczenia neuroleptykami. W związku z następstwami wypadku przy pracy z 19 stycznia 2010 r. u odwołującego występują zaburzenia stresowe pourazowe oraz psychoza (...). Zaburzenia mają charakter utrwalonej. Mają bezpośredni związek z wypadkiem. Nasilenie objawów spowodowało stały uszczerbek na zdrowiu w wysokości łącznie 55% na co składają się zaburzenia stresowe pourazowe (5%) oraz ujawnienie się psychozy w wyniku ciężkiego stresu (50%).

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy i aktach organu rentowego dotyczącego postępowania w przedmiocie ustalenia procentowej wielkości stałego uszczerbku na zdrowiu oraz opinii biegłej sądowej, nie podzielając przy tym zarzutów organu rentowego w zakresie zmierzającym do przeprowadzenia dodatkowej opinii.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył, że decyzja od której odwołał się S. L., jest drugą decyzją wydaną w sprawie ustalenia stałego uszczerbku na zdrowiu. W pierwszej decyzji z 17 lutego 2011 r. organ rentowy przyznał odwołującemu jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 13%. W decyzji z 24 lutego 2016 r. w której organ rentowy ustalił 23% stałego uszczerbku na zdrowiu i z tego tytułu przyznał jednorazowe odszkodowanie. Orzeczenie organu rentowego było konsekwencją ustaleń w zakresie pogorszenia stanu zdrowia odwołującego. W porównaniu do decyzji z 17 lutego 2011 r. ustalono, że odwołujący ma stały uszczerbek na zdrowiu w wysokości dodatkowo 10% z powodów psychiatrycznych. Wniesione odwołanie dotyczyło ustalenia stałego uszczerbku na zdrowiu w wyniku pogorszenia się stanu zdrowia odwołującego.

W dalszej kolejności Sąd Rejonowy przywołał treść art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

W ocenie Sądu Rejonowego okoliczność, że zdarzenie z 19 stycznia 2010 r. był wypadkiem przy pracy, było bezsporne, a tym samym odwołującemu w przypadku ustalenia stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu przysługuje jednorazowe odszkodowanie.

Sąd Rejonowy ustalił, że odwołujący kwestionował w toku postępowania tylko pogorszenie się stanu zdrowia z tytułu schorzeń psychiatrycznych, wobec czego dopuścił dowód

z biegłego z tego zakresu. Sporządzona przez biegłą psychiatrę M. L. opinia jako całość (główna i uzupełniająca) stanowiły podstawę ustalenia procentowego uszczerbku na zdrowiu. Biegła wskazała, że stały uszczerbek na zdrowiu odwołującego wynosi 5% z tytułu zaburzeń stresowych pourazowych oraz 50% z tytułu ujawnienia się psychozy w wyniku ciężkiego stresu na podstawie pkt 10 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu. Powyższe ustalenia Sąd w pełni podzielił i przyjął jak własne. Wobec powyższego zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu S. L. prawo do jednorazowego odszkodowania w wysokości 55% stałego uszczerbku na zdrowiu będącego następstwem wypadku przy pracy, jakiemu uległ odwołujący w dniu 19 stycznia 2010 r. Orzeczenie o powyższym zapadło, ze względu na fakt, że w toku postępowania sądowego ustalono znaczne pogorszenie stanu zdrowia psychiatrycznego odwołującego. Odwołujący nie kwestionował w odwołaniu faktu pogorszenia stanu zdrowia fizycznego, wobec czego Sąd orzekał będąc związany żądaniem odwołania w części zaskarżonej decyzji której podstawę stanowi ustalenie Komisji Lekarskiej ZUS z 9 lutego 2016 r.

Apelację od powyższego wyroku złożył w dniu 18 marca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) oddział w W., zaskarżając rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w całości. Organ rentowy zarzucił skarżonemu wyrokowi:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów polegające na bezkrytycznym przyjęciu opinii biegłego sądowego psychiatry mimo zaistnienia poważnych wątpliwości co do treści opinii w zakresie oceny wysokości uszczerbku na zdrowiu będącego następstwem wypadku, jakiemu ubezpieczony uległ w dniu 19 stycznia 2010 r., co spowodowało konieczność powołania innego biegłego, jak również polegające na oddaleniu wniosku organu rentowego o dopuszczenie dowodu z innej opinii biegłego mimo zaistnienia poważnych wątpliwości co do treści opinii ww. biegłego;
2. błąd w ustaleniach faktycznych mający istotny wpływ na wynik sprawy polegający na przyjęciu, że uszczerbek na zdrowiu ubezpieczonego wynosi 55%.

W oparciu o powyższe zarzuty organ rentowy wniósł o:

- dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego sądowego z zakresu psychiatrii na okoliczność ustalenia, czy S. L. w wyniku wypadku przy pracy z 19 stycznia 2010 r. doznał długotrwałego lub stałego uszczerbku na zdrowiu, jeśli tak, to w jakiej procentowej wysokości,
- zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie odwołania, ewentualnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej instancji,
- zasądzenie od S. S. na rzecz ZUS kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji pełnomocnik organu rentowego wyjaśniła, że w toku postępowania przed Sądem Rejonowy Przewodniczący KL, Zastępca Przewodniczącego KL oraz członek KL zakwestionowali opinie biegłego psychiatry sporządzone na rzecz niniejszej sprawy, podnosząc, że pozostawały w sprzeczności z opinią Komisji Lekarskiej w składzie której był specjalista w zakresie psychiatrii. Komisja Lekarska szczegółowo uzasadniła swoje stanowisko w zakresie ustalenia uszczerbku na zdrowiu odwołującego.

W związku ze wskazanymi wątpliwościami organ rentowy wniósł o przeprowadzenie dowodu z innego biegłego psychiatry, który to wniosek został oddalony jako bezzasadny

i zmierzający do przedłużenia postępowania. W ocenie organu rentowego oddalenie wniosków było nieuzasadnione, prowadziło do orzekania bez wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonania błędnych ustaleń faktycznych (k. 115-116 a.s.).

W odpowiedzi na apelację z dnia 23 kwietnia 2019 r. odwołujący S. L. wniósł o sprawdzenie wskazanej w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia oraz oddalenie apelacji w całości.

Ustosunkowując się do apelacji organu rentowego odwołujący się wskazał, że w jego ocenie organ rentowy błędnie obliczył wartość przedmiotu zaskarżenia.

W ocenie odwołującego organ rentowy nieprawidłowo przyjął, że w wyroku Sądu Rejonowego prawo do jednorazowego odszkodowania w wysokości 55% stałego uszczerbku na zdrowiu jest całkowitym stałym uszczerbkiem na zdrowiu, jakiego doznał w wyniku wypadku przy pracy z 19 stycznia 2010 r. W ocenie odwołującego w rzeczywistości wartość ta, ustalona w toku postępowania przed Sądem I instancji, dotyczy wyłącznie znacznego pogorszenia stanu zdrowia psychiatrycznego i nie obejmuje wcześniej ustalonego uszczerbku na zdrowiu związanego ze zdrowiem fizycznym, a łączna wysokość uszczerbku na zdrowiu faktycznie wynosi 68%, a nie 55%. Wskazał przy tym, że odwołując się od decyzji

z 24 lutego 2016 r. zaskarżył decyzję tylko w części dotyczącej pogorszenia stanu zdrowia psychiatrycznego i w tym też zakresie toczyło się postępowanie. Natomiast pogorszenie stanu zdrowia fizycznego nie nastąpiło od wydania w dniu 21 stycznia 2011 r. orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS nr (...), w którym ustalono 13% stałego uszczerbku na zdrowiu. Stan zdrowia fizycznego odwołującego nie był badany w toku postępowania przed Sądem Rejonowym. Ponadto odwołujący podzielił ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego i nie zgodził się z zarzutami organu rentowego wobec opinii biegłego w zakresie, w jakim Sąd ten winien był uwzględnić wniosek o przeprowadzenie dodatkowej opinii psychiatrycznej

(k. 125-129 a.s.).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego skutkowałą uchycieniem skarżonego wyroku Sądu Rejonowego z dnia 23 stycznia 2019 r., jednakże z innych przyczyn, niż w niej wskazano.

Zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Z kolei zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c. sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Pojęcie „istoty sprawy”,

w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c., dotyczy jej aspektu materialnego, a nierozpoznanie istoty zachodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu nie odnosi się do tego co było przedmiotem sprawy, a więc gdy sąd zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania lub też zarzutów merytorycznych strony i w swym rozstrzygnięciu nie odniósł się do tego, co jest rzeczywistym przedmiotem sporu. Co do zasady zatem przez pojęcie „nierozpoznania istoty sprawy” należy rozumieć nierozstrzygnięcie żądań stron, czyli niezalążnienie przedmiotu sporu (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 września 2002 r., IV CKN 1298/00,

LEX nr 80271; z dnia 6 lutego 2019 r., II PK 290/17).

Zgodnie z art. 11 ust. 1-5 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz. U. z 2019 r.

poz. 1205) ubezpieczonemu, który wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, przysługuje jednorazowe odszkodowanie. Za stały uszczerbek na zdrowiu uważa się takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu nierokujące poprawy.

Za długotrwały uszczerbek na zdrowiu uważa się takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu na okres przekraczający 6 miesięcy, mogące ulec poprawie. Oceny stopnia uszczerbku na zdrowiu oraz jego związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową dokonuje się po zakończeniu leczenia i rehabilitacji.

Na tle powyższego, podstawą przyznania jednorazowego odszkodowania niewątpliwie jest stwierdzenie uszczerbku na zdrowiu. Jest to okoliczność medyczna, której stwierdzenie następuje na zasadach określonych w odrębnej procedurze. Przepis art. 11 ust. 6 ustawy wypadkowej odsyła do odrębnych regulacji w zakresie orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu oraz trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku i wypłacaniu jednorazowego odszkodowania. Aktualnie regulacje w tym zakresie normują przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r.

w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku

na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 954). Stosownie do treści § 8 ust. 1

i 2 ww. rozporządzenia lekarz orzecznik ustala w procentach stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu według oceny procentowej stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, zwanej dalej „oceną procentową”, która jest określona w załączniku do rozporządzenia. Jeżeli dla danego rodzaju uszczerbku ocena procentowa określa dolną i górną granicę stopnia uszczerbku na zdrowiu, lekarz orzecznik określa stopień tego uszczerbku w tych granicach, biorąc pod uwagę obraz kliniczny, stopień uszkodzenia czynności organu, narządu lub układu oraz towarzyszące powikłania. Jeżeli w ocenie procentowej brak jest odpowiedniej pozycji dla danego przypadku, lekarz orzecznik ocenia ten przypadek według pozycji najbardziej zbliżonej. Ponadto, zgodnie z § 9 ust. 1 ww. rozporządzenia, jeżeli wypadek przy pracy lub choroba zawodowa spowodowały uszkodzenie kilku kończyn, narządów lub układów, ogólny stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu równa się sumie procentów uszczerbku ustalonych za poszczególne uszkodzenie, w sposób określony w ocenie procentowej, z ograniczeniem do 100%.

Z przepisów tych wynika zatem, że uszczerbek na zdrowiu jest ustalany jako suma ocen procentowych przypisanych do poszczególnych schorzeń. Uszczerbek na zdrowiu jest przy tym zarówno podstawą (tytułem) warunkującym przyznanie ubezpieczonemu prawa

do jednorazowego odszkodowania, jak również podstawą obliczenia wysokości tego świadczenia zgodnie z zasadami określonymi w art. 12 ust. 1-6 ustawy wypadkowej. Konstatacją powyższej jest natomiast, że organ rentowy wydając decyzję o przyznaniu prawa do jednorazowego odszkodowania określa procentowy stopień uszczerbku na zdrowiu, w wymiarze ustalonym przepisami wspomnianego wyżej rozporządzenia.

Tożsame zasady obowiązują również w przypadku przyznawania ubezpieczonemu prawa do zwiększenia jednorazowego odszkodowania w związku z pogorszeniem stanu zdrowia. Zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy wypadkowej, jeżeli skutek pogorszenia się stanu zdrowia stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu będący następstwem wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, który był podstawą przyznania jednorazowego odszkodowania, ulegnie zwiększeniu co najmniej o 10 punktów procentowych, jednorazowe odszkodowanie zwiększa się o 20% przeciętnego wynagrodzenia 2 za każdy procent uszczerbku na zdrowiu przewyższający procent, według którego ustalone było to odszkodowanie, z zastrzeżeniem art. 55 ust. 2 ustawy. W tym przypadku organ rentowy – rozpatrując wniosek o prawo do zwiększenia jednorazowego odszkodowania – analizuje,

czy uszczerbek na zdrowiu uległ zwiększeniu w porównaniu do wartości wyjściowej, określonej pierwotną decyzją przyznania jednorazowego odszkodowania.

Jak wynika z dokonanych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych, ZUS Oddział w R. decyzją z dnia 17 lutego 2011 r. znak: (...) przyznał odwołującemu się S. L. jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego uszczerbku na zdrowiu spowodowanym wypadkiem przy pracy z dnia 19 stycznia 2010 r. Uszczerbek na zdrowiu stanowiący podstawę obliczenia wysokości odszkodowania, ustalony na podstawie orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS z 21 stycznia 2011 r., wyniósł 13%, przy czym jednocześnie wskazano, że stanowił on fizyczne następstwo wypadku przy pracy (pkt: 19a, 43b

i 132). Następnie, rozpoznając wniosek odwołującego o wypłatę jednorazowego odszkodowania w wyniku pogorszenia stanu zdrowia z października 2015 r. ZUS (...) Oddział w W. skierował sprawę do Komisji Lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z dnia 23 sierpnia 2016 r. stwierdziła, że uszczerbek na zdrowiu odwołującego uległ zwiększeniu do 23%. Zgodnie z treścią orzeczenia, zwiększenie uszczerbku było spowodowane stwierdzeniem 10% stałego uszczerbku na zdrowiu z tytułu utrwalonej nerwicy związanej z urazem czaszkowo-mózgowym (pkt 10a). W konsekwencji powyższego, ZUS (...) Oddział w W. skarżoną decyzją z dnia 24 lutego 2016 r. przyznał odwołującemu prawo do jednorazowego odszkodowania w wysokości 17.411,00 zł z uwzględnieniem 23% uszczerbku na zdrowiu, pomniejszone o kwotę odszkodowania wypłaconego na mocy decyzji z dnia 17 lutego 2011 r. Zaskarżając w drodze odwołania decyzję ZUS z dnia 24 lutego 2016 r. S. L. zarzucił organowi rentowemu zaniżenie wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy w następstwie oparcia rozstrzygnięcia na błędnych ustaleniach w przedmiocie charakteru i rozmiaru doznanego przez niego uszczerbku na zdrowiu, w szczególności braku uwzględnienia wszystkich dolegliwości i chorób natury psychiatrycznej, które ujawniły się po wypadku.

Przedmiot niniejszej sprawy zakreślała więc skarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 24 lutego 2016 r. znak: (...), na podstawie której organ rentowy przyznał odwołującemu S. L. jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego uszczerbku na zdrowiu na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Uwzględniając treść skarżonej decyzji oraz skierowane wobec niej zarzuty odwołującego Sąd Rejonowy prawidłowo zatem uznał, że S. L. skarży decyzję ZUS z dnia 24 lutego 2016 r. w zakresie, w jakim organ ustalił uszczerbek na jego zdrowiu wywołany schorzeniami o charakterze psychiatrycznym i w tym też zakresie zasadnie przeprowadził postępowanie. Niemniej jednak, przedmiot sprawy wciąż dotyczył prawa odwołującego do jednorazowego odszkodowania. Określony wyżej zakres sporu między stronami nie wykluczał konieczności orzeczenia co do całości decyzji, której przedmiotem było przyznanie świadczenia. Decyzja o przyznaniu jednorazowego odszkodowania w związku z pogorszeniem stanu zdrowia uszczerbku na zdrowiu będącego następstwem wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, który był podstawą przyznania jednorazowego odszkodowania, określa bowiem aktualny uszczerbek na zdrowiu w ujęciu całościowym, tj. z uwzględnieniem procentowego uszczerbku będącego podstawą przyznania jednorazowego odszkodowania oraz procentowego uszczerbku, jaki został wywołany pogorszeniem stanu zdrowia. W skarżonej decyzji wskazano, że przyznane odwołującemu jednorazowe odszkodowanie przysługuje z tytułu stwierdzonego 26% całkowitego uszczerbku na zdrowiu, na który składał się uszczerbek w wymiarze 13% z przyczyn fizycznych oraz w wymiarze 10% z przyczyn psychicznych. Tym samym Sąd Rejonowy, jako sąd odwoławczy, uwzględniając odwołanie i realizując obowiązek zmiany decyzji i orzeczenia co do istoty sprawy wynikający z art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c., w przedmiotowej sprawie powinien był orzec o przyznaniu świadczenia z tytułu winien był orzec przede wszystkim co do przyznania odwołującemu prawa do jednorazowego odszkodowania w oparciu o art. 12 ust. 2 ustawy wypadkowej, przy czym z uwagi na ścisły związek instytucji jednorazowego odszkodowania z ustaleniem procentowego uszczerbku na zdrowiu – stanowiącym podstawę obliczenia wysokości odszkodowania – sentencja wyroku zmieniającego skarżoną decyzję powinna odzwierciedlać całkowity uszczerbek na zdrowiu odwołującego będący sumą procentową ustalonego w toku postępowania uszczerbku wywołanego schorzeniami o podłożu psychiatrycznym, jak również schorzeń o charakterze fizycznym, które były w sprawie bezsporne. Tymczasem Sąd Rejonowy, orzekając o zasadności odwołania, uwzględnił jedynie ustalony w toku postępowania w oparciu o opinie biegłej sądowej uszczerbek natury psychiatrycznej w wysokości 55%, a w konsekwencji, przy rozstrzygnięciu pominął bezspornie istniejący u odwołującego uszczerbek na zdrowiu o podłożu fizycznej w wymiarze 13%, stwierdzonym orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS z 21 stycznia 2011 r. To zaś doprowadziło do wydania orzeczenia jedynie w odniesieniu

do części decyzji, w której przyznając odwołującemu prawo do jednorazowego odszkodowania uwzględniono całkowity uszczerbek na zdrowiu, na który składał się zarówno uszczerbek wywołany przyczynami fizycznymi, jak i psychicznymi. Powyższej okoliczności nie zmienia fakt, że odwołującemu na podstawie decyzji ZUS Oddział w R.

z 17 lutego 2011 r. wypłacono jednorazowe odszkodowanie obliczone z uwzględnieniem bezspornego 13% uszczerbku na zdrowiu spowodowanego fizycznymi następstwami wypadku. Skoro podwyższenie jednorazowego odszkodowania w myśl zasad określonych

w art. 12 ust. 2 ustawy wypadkowej przysługuje w związku z pogorszeniem stanu zdrowia wywołanym zwiększeniem uszczerbku na zdrowiu spowodowanym wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową, to konieczne jest wskazanie procentowe tego uszczerbku w sposób obrazujący jego aktualny, procentowy poziom, uwzględniający wszystkie schorzenia skutkujące jego powstaniem.

W tych okolicznościach należało zatem stwierdzić, że Sąd Rejonowy nie rozstrzygnął w sposób pełny o tym, co było przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie.

Przyznanie odwołującemu przez Sąd Rejonowy jednorazowego odszkodowania w wysokości 55% stałego uszczerbku na zdrowiu nie uwzględniało całego uszczerbku na zdrowiu będącego następstwem wypadku przy pracy, jakiemu odwołujący uległ w dniu 19 stycznia 2010 r., a jaki został ustalony w toku przeprowadzonego postępowania dowodowego.

W tej sytuacji, uwzględniając cytowane na wstępie przepisy ustawy wypadkowej oraz rozporządzenia z 18 grudnia 2002 r., należało stwierdzić, że utrzymanie w mocy skarżonego wyroku miałyby ten skutek, że prowadziłyby do akceptacji ustalenia wysokości świadczenia odwołującego w zaniżonym wymiarze.

W konsekwencji Sąd Okręgowy wyrokując na podstawie art. 386 § 4 k.p.c., uchylił skarżone rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego, o czym orzeczono zgodnie z sentencją wyroku. Przy ponownym rozpoznaniu Sąd Rejonowy rozpozna sprawę w sposób odnoszący się do całości doznanego przez odwołującego uszczerbku na zdrowiu w związku z wypadkiem przy pracy, zgodnie z przedmiotem sprawy zakreślonym zaskarżoną decyzją, skoro Sąd I instancji swoim orzeczeniem zmienił zaskarżoną decyzję w całości, a nie w części. Utrzymanie w niezmienionej treści wyroku zaskarżonego przez organ rentowy, w sposób oczywisty rzutowałoby na pozbawienie odwołującego prawa do 13% uszczerbku na zdrowiu związanego z fizycznymi następstwami zdrowotnym wypadku. Zadaniem Sądu ponownie rozpoznającego sprawę będzie ustalenie jej istoty, czyli całkowitego uszczerbku na zdrowiu jakiego doznał odwołujący w związku z wypadkiem.

Powyższa kwestia miała kluczowe znaczenie dla rozpoznania sprawy przez Sąd drugiej instancji. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy nie stwierdził konieczności uzupełnienia materiału dowodowego zebranego przez Sąd Rejonowy o dodatkową opinię biegłego sądowego z zakresu psychiatrii na okoliczność ustalenia, czy S. L. w wyniku wypadku przy pracy z 19 stycznia 2010 r. doznał długotrwałego lub stałego uszczerbku

na zdrowiu, jeśli tak, to w jakiej procentowej wysokości – zgodnie z wnioskiem sformułowanym w apelacji przez organ rentowy. Sąd drugiej instancji kieruje się przy rozpoznawaniu sprawy regułami określonymi w art. 381 i art. 382 k.p.c., a zatem orzeka na podstawie materiału dotychczas zebranego, który może jedynie uzupełnić. Nie oznacza to jednak obowiązku prowadzenia postępowania dowodowego w każdym przypadku. Uzupełnienie takie jest możliwe i dopuszczalne tylko wówczas, gdy okoliczności sprawy wskazują na taką potrzebę i to pod warunkiem, że nie zachodzą przeszkody, o których mowa w art. 381 k.p.c. Nadto, o ewentualnym dopuszczeniu dowodu z opinii innego biegłego nie może decydować wyłącznie wniosek strony, lecz zawarte w tym wniosku konkretne uwagi i argumenty podważające miarodajność dotychczasowych opinii lub co najmniej miarodajność tę poddające w wątpliwość (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2007 r., II PK 265/06; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 22 maja 2018 r., III AUa 31/17). Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia podniesionych przez organ zarzutów dotyczących sporządzonych w sprawie opinii psychiatrycznych ani też uchybień w zakresie konieczności przeprowadzenia kolejnego dowodu z opinii biegłego sądowego. W toku postępowania Sąd Rejonowy przeprowadził dowód z trzech opinii psychiatrycznych biegłej M. L.. Z opinii psychiatrycznych bezspornie wynika, że u odwołującego doszło do istotnego pogorszenia stanu zdrowia i wystąpienia stanu psychozy w powikłaniu z przebyłym wypadkiem przy pracy, co stanowi 55% uszczerbek na zdrowiu. Oprócz sformułowania stanowiska co do oceny stanu

zdrowia odwołującego i ustalenia wymiaru uszczerbku na zdrowiu biegła odniosła się szczegółowo do wysuwanych przez organ rentowych zarzutów w zakresie tak przyjętej oceny.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 kpc, orzekł jak w sentencji wyroku.

SSO Monika Roslan-Karasińska SSO Marcin Graczyk SSO Dorota Michalska (spr.)